TANÍTÓINK (IS) JOBB MINISZTÉRIUMOT ÉRDEMELNÉNEK…

A 4. osztályosok nemzetközi szövegértés-vizsgálatainak margójára

Megszólalásom apropóját az elmúlt két hét azon minisztériumi szintű megnyilatkozásai szolgáltatták, amelyek a 2016-os nemzetközi szövegértés-vizsgálatban részt vett 4. osztályosaink jó eredményét kísérték. Amennyire helyén valóak Palkovics László első mondatai („*Gratulálok a magyar diákoknak és az alsó tagozatban tanítóknak*”), annyira szánalmas igyekezetnek tartom, hogy azt követően szinte valamennyi nyilatkozat az eredményeket az oktatáspolitikai vezetés saját intézkedéseinek tulajdonítja. Nézzük akkor a száraz tényeket!

• 4. osztályosaink szövegértésben 50 ország közül átlagpontszám alapján a 13. helyezést érték el, s ezzel a mezőny első felében végeztek.

• Ez a teljesítmény akkor ítélhető meg tárgyilagosan és fejlődésében, ha az elmúlt 15 év azonos metodikával készült eredményeit egymás mellé tesszük. (Ennek áttekintését segíti az alábbi táblázat/ábra, mely a 2001-2016 közötti nemzetközi felmérések összehasonlítható adatait tartalmazza.)

A trend egyértelmű: 4. osztályosaink valamennyi alkalommal – különféle színezetű oktatási kormányzatok idején egyaránt – jóval az 500 pontos nemzetközi átlag felett teljesítettek!

Magyarország helyzete a nemzetközi szövegértés-vizsgálatokban (PIRLS)
4. évfolyam: 2001–2016

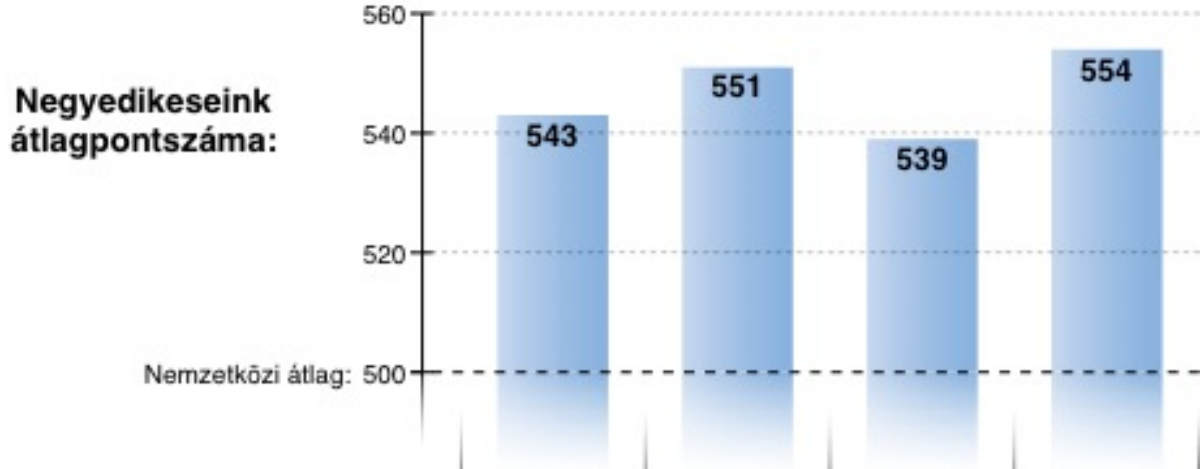

A vizsgálatok időpontja:	2001	2006	2011	2016
Az 1–4. évfolyamok intervalluma:	(1997–2001)	(2002–2006)	(2007–2011)	(2012–2016)
A részt vevő országok száma:	**35**	**45**	**49**	**50**
Magyarország helyezése	8.	9.	20.	13.
Helyezési % (100-ból hányadik)	**23.**	**20.**	**41.**	**26.**
A nemzetközi átlaghoz képest	átlag feletti	átlag feletti	átlag feletti	átlag feletti

• Eddig valamennyi oktatási kormányzat – sanda és ellenőrizhetetlen vélekedésekre támaszkodva – igyekezett a jó eredményeket a maga sikerének feltüntetni. (Ha gyenge az eredmény, akkor az áthárítás/visszafelé mutogatás, esetleg a bűnbakkeresés mechanizmusait indítják be.)

– Így volt ez 2007-ben is, amikor Hiller Istvánék a 2006-os jó eredményeket elsősorban a sokmilliárdos EU-s támogatásból létrejött kompetenciafejlesztő programok hatásának szerették volna betudni. (A 2006-os vizsgálatban szereplő negyedikesek 2002-ben kezdték az 1. osztályt, a kompetenciafejlesztő programok pedig csak 2005-től kezdtek szélesebb körben terjedni.)

– Palkovics Lászlóék nyilatkozatai a 4. évfolyamra járók 2016-os eredményeit olyan hatásoknak szeretnék láttatni, amelyek közvetlenül nincsenek hatással a szövegértés fejlesztésére: állami fenntartásba vétel, életpálya-modell, kötelező óvoda. (Megjegyzés: akik 2016-ban voltak negyedikesek, azok 2012-ben kezdték az iskolát. Az új tanterveket és az állami tankönyveket – felmenő rendszerben – 2013/2014-től kezdték bevezetni, így a vizsgálatban részt vevő negyedikesek túlnyomórészt még a magánkiadók által fejlesztett tankönyveket használták 4. osztályig.)

Félrevezető és tudománytalan a jó eredményt az iskolák államosításának hatásaként értelmezni! A gyakorló pedagógusok vállán nyugvó pedagógiai eredményeket semmilyen színezetű politikai oldal nem sajátíthatja ki!

• 10 éveseink stabilan versenyképes mutatói főképpen a tanítók 4 éven át folytatott módszeres és intenzív szövegfeldolgozó munkájának (kisebb részben az ott használt olvasókönyvek és munkafüzetek beválásának) köszönhetők.
• A fentieket megerősítik azok a tendenciák, amelyek kiolvashatók az Oktatási Hivatal által közzétett 112 oldalas összefoglaló jelentésből. Szinte minden háttértényezőben/körülményben 50 ország közül a 2016-ban elért 13. helyezéshez képest hátrébb sorolódtunk. Például:

– az olvasástanításhoz szükséges források hiánya;
– a tanítók elégedettsége;
– egyes régiók közötti aggasztóan nagy teljesítménykülönbség. (A budapesti és az észak-magyarországi 4. osztályos tanulók közötti különbség szövegértésben 2011-hez képest is 64%-kal nőtt!)

Összefoglalva: a nemzetközi átlagtól elmaradó magyarországi iskolai körülmények ellenére *„tanítóink bizonyítottan jobban gyakorolják mesterségüket, mint amennyire oktatáspolitikusaink elöl járnak az oktatás feltételrendszerének folyamatos javításában”*. (Az idézet 10 évvel ezelőtt megjelent írásomból származik!)
Az iskolákkal való napi kapcsolataim alapján állítom: a magyar pedagógusok többsége egyáltalán nem elégedett azzal, ahogy ma az iskolák érdekeit felsőbb vezetőik képviselik! (És ha mindezeket nemcsak suttogva mernék bevallani az iskolák mellékhelyiségeiben!?)

Gyakorló pedagógusaink hozzáértőbb, szakmailag hiteles oktatásirányításban tudnának bízni. Tanítóink is jobb minisztériumot érdemelnének!

Mogyoród, 2017. december 18.

Romankovics András

Romankovics András, tanító (a TANOSZ alelnöke)

Telefon: 28/440-687 • 70/337-9399 • e-mail: rendeles@romisuli.hu

Folytatás (2. levelünk elé)

Mindannyian tudjuk, hogy az előrelépéshez egyetlen területen sem elég, ha például egyoldalúan megdicsérjük a tanítókat és elmarasztaljuk az oktatás irányítóit. Az átlagpontok mögé kell néznünk, és olyan égető kérdésekre is válaszokat kell keresnünk például, mint:

– Milyen tényezők/okok játszhatnak szerepet abban, hogy jól teljesítő tízéveseink 15 éves korukra a PISA-vizsgálatokban a nemzetközi mezőny második felében találják magukat?
– Az egyes iskolák / régiók közötti teljesítménykülönbségek nemcsak szélsőségesen nagyok, hanem drámai mértékű növekedést is mutatnak…

Következő leveleinkben ennek próbálunk utánajárni.